

Overzicht lezingenprogramma 2026 – 2027		
Datum	Onderwerp	Spreker
08-10-2026	Vogelgeluiden ontrafeld	Carel ten Cate, gedragsbioloog
12-11-2026	De uilen van Midden-Delfland, met extra aandacht voor de steenuil	Michel Kuijpers, coördinator steenuilen en kerkuilenwerkgroep Zuid-Holland
14-01-2027	Ruimte voor de sloot	Reimar von Meding, algemeen directeur KAW (coöperatieve architecten werkplaats)
11-02-2027	De onderwaterwereld van de Noordzee	Sven Middelkoop, Stichting Duik de Noordzee Schoon
11-03-2027	Wespen als verrassende bondgenoten in tuin en natuur	Adeline Gogelein, bioloog, ecologisch hovenier en bestuurslid Wespenstichting
08-04-2027	De Nieuwe Driemanspolder	Paul Hollander, Hoogheem raadschap Rijnland, samen met een stadsecoloog van Zoetermeer

Toegang is gratis. Het aantal plaatsen is beperkt, dus wees er tijdig bij.
Meer informatie is te vinden op de websites van de natuurverenigingen:

IVN: www.ivn.nl/afdeling/Delft

Natuurlijk Delfland: www.natuurlijkDelfland.knnv.nl

Vogelwacht Delft e.o.: www.vogelwachtdelft.nl

Kijk ook op ons YouTube kanaal: www.youtube.com/@natuurlezingendelft

/DE NATUURSCHUUR

Adres: Linnaeuspad 3 2616 LT Delft

Aanvang: 20.00 uur – 22.00 uur (met koffiepauze)

Inlooptijd: 19.40 uur

Programma Lezingenseizoen

2026 - 2027

Georganiseerd door
drie natuurverenigingen
in Delft e.o.

**Natuurlijk
Delfland**

beleef de natuur!

Vogelwacht Delft en omstreken

Korte inhoud van de lezingen

08-10-2026 Vogelgeluiden ontrafeld - over een vloekende eend, tweestemmige zang en andere geluiden

Vogelgeluiden zijn enorm divers en behoren tot de meest complexe geluiden in het dierenrijk. Gedragsbioloog Carel ten Cate, auteur van het boek 'Vogelgeluiden ontrafeld' (op de 'longlist' van de Natuurboekenprijs 2026) bespreekt in zijn lezing diverse voorbeelden van wat gedragsbiologisch onderzoek aan zang en andere geluiden aan kennis heeft opgeleverd over het waarom, hoe en waartoe van vogelgeluiden. Moeten ze geleerd worden? Hoe maken vogels hun geluiden? Wat betekenen ze? En wat is de invloed van toenemend menselijk lawaai op vogels en hun geluiden? Quote: 'Er zit meer nuance in vogelzang dan wij met onze oren kunnen horen,' vertelt Ten Cate aan Trouw.

12-11-2026 De uilen van Midden-Delfland en speciale aandacht voor "de vogel van het jaar"; de steenuil

Uilen zijn voor veel mensen fascinerende vogels. Het zijn de lievelingen van 'Beleef de Lente' en vormen vaak de meest geliefde waarnemingen van vogelaars. De nachtelijke levenswijze draagt bij aan het mysterie en die ogen die je zo intens kunnen aanstaren, zijn hier zeker mede debet aan.

Michel Kuijpers is al ruim 25 jaar coördinator van zowel de steenuilen- als de kerkuilengroep voor Zuid-Holland. Hij neemt ons op deze avond mee naar de uilen van Midden-Delfland en zal de nadruk leggen op onze 'vogel van het jaar'; de steenuil.

14-01-2027 Ruimte voor de sloot

We hebben een grote woningbouw opgave. KAW publiceerde in 2020 een breed onderzoek onder de titel "Ruimte Zat in de Stad". Verdichting met woningbouw roept de associatie op dat het laatste restje natuur verdwijnt. Uit ervaring in concrete projecten van KAW bleek echter dat door middel van herstructurering met meer woningen ook juist meer ruimte gevonden kan worden voor water en natuur. Een aanvullend onderzoek met de titel "Ruimte voor de Sloot" gaf aan dat in naoorlogse stadswijken zoveel ruimte is, dat

herstructurering naast meer woningen ook structureel meer ruimte kan geven voor een ecologischere inrichting. Sloten kunnen transformeren van kleine kanalen naar water met flauwe oevers en ecologische zones voor soorten die het moeilijk hebben en afhankelijk zijn van de overgang tussen nat en droog. Tijdens de lezing vertelt Reimar von Meding over de kansen om natuur en ecologie veel structureler tot uitgangspunt te maken van de inrichting van onze leefomgeving.

11-02-2027 De onderwaterwereld van de Noordzee

Onder het grijze wateroppervlak van de Noordzee ligt een verrassend rijke wereld. Op scheepswrakken en andere harde substraten is een kleurrijke begroeiing aanwezig van onder andere zeeanemonen, dodemansduim, sponzen en zakpijpen, waartussen kreeften, kabeljauw,

zeenaaktslakken en vele andere soorten leven. Tegelijkertijd liggen op diezelfde zeebodem zwerfafval en achtergelaten visnetten. Stichting Duik de Noordzee Schoon onderzoekt, ruimt op en beschermt dit gebied inmiddels vijftien jaar: duikers bevrijden wrakken van spooknetten en brengen samen met biologen in kaart welke soorten er leven. Dat levert geregeld nieuwe ontdekkingen op — onlangs nog een sponzensoort die niet eerder in de Noordzee was waargenomen. Een avond over een stuk Nederland dat de meesten van ons nooit te zien krijgen.

11-03-2027. Wespen als verrassende bondgenoten in tuin en natuur

Wespen hebben vaak een onterecht slechte reputatie, terwijl ze fascinerende jagers, belangrijke bestuivers en onmisbare schakels in onze ecosystemen zijn. Adeline Gogelein neemt je mee in het verborgen leven van wespen: van hun gedrag en diversiteit tot hun cruciale rol in de natuur. Ook komen praktische vragen aan bod, zoals hoe je met eenvoudige maatregelen overlast kunt beperken en wat is er waar van de verhalen over de hoornaar. Je gaat naar huis met nieuwe inzichten en concrete tips om op een ontspannen manier samen te leven met deze nuttige insecten.

08-04-2027 De Nieuwe Driemanspolder

is tussen 2017 en 2020 omgevormd van een agrarisch gebied naar een piekberging met een natuur- en recreatiefunctie. Paul Hollander vertelt over het functioneren van het Rijnlandse watersysteem, de uitdagingen als gevolg van klimaatverandering en

specifiek waarom piekbergingen als de Driemanspolder noodzakelijk zijn. Jullie worden meegenomen in het ontwerpproces, de samenwerking met de omgeving en de realisatie. Aansluitend zal één van de ecologen van de gemeente Zoetermeer ingaan op de natuur die zich daar inmiddels heeft ontwikkeld. In redelijk korte tijd is het een aantrekkelijk gebied geworden voor natuurliefhebbers, vele vogels huizen er, waaronder enkele zeldzame soorten. Maar ook vlinders, libellen, amfibieën en vissen. Het Hoogheemraadschap creëerde de kansen en partners zoals de gemeente Zoetermeer borduurden daarop voort.